

El ieltsinisme a un any dels tancs

El règim rus sorgit del bombardeig de l'últim parlament soviètic es manté fins ara gràcies a un fràgil equilibri d'interessos. Ho explica Llibert Ferri.

El 57% dels russos no confia en el seu president segons un sondeig de l'informatiu setmanal *Itoqui*, el més popular de la televisió russa. En canvi la gran majoria d'analistes no dubta a assegurar que Ieltsin es troba potser més estable que mai quan es compleix un any dels fets d'octubre a la Casa Blanca.

I sembla que sí, que Ieltsin ha pogut mantenir-se aquest últim any per damunt d'un grapat d'adversitats. La primera de totes la va haver de viure el president en plena crisi violenta, quan l'exèrcit i el seu propi ministre de Defensa, Gratzov, s'ho va pensar molt abans de donar l'ordre d'entrada dels tancs.

Al cap de dos mesos el president es va haver d'aferrar com un naufrag al més que just i fins i tot qüestionable "sí" a la nova Constitució presidencialista per neutralitzar el triomf de l'extrema dreta nacionalista i dels comunistes en les eleccions parlamentàries. Majoria absoluta d'escons que va fer possible al cap d'un mes un altre gran terratrèmol: l'amnistia de la Cambra Baixa als insurgents d'octubre del 93 i als colpistes d'agost del 91.

Tot i derrotes com aquestes, Ieltsin s'ha "reciclat". S'ha resignat que la cúpula de l'exèrcit sigui un poder fàctic i ha assumit les reivindicacions de dignificació i fins i tot la retòrica d'imperi i de gran potència. I és que Ieltsin no oblidava que el gruix de l'exèrcit roig va votar Jirinovski i els comunistes en les eleccions.

El complex militar-industrial, el grup de pressió socioeconòmic de sempre, volia també una part del pastís i Ieltsin no li l'ha negat. Pràcticament des de després de les eleccions la política econòmica combina els continguts més *light* de les reformes amb una reconversió de la indústria pesant i d'armament gradual i lenta que dissenyen i executen els seus beneficiaris de sempre. La privatització de la indústria, els grans trets de la qual estan formalment complets, ha estat una gran operació

d'accionarització de la propietat que ara com ara no té repercussions estructurals profundes. No hi ha gairebé inversió estrangera en l'àrea productiva. La caiguda en picat del ruble fa que el dòlar es cotitzi a 2.600 rubles, quan l'any passat la cotització era de 1.500. Els grans projectes de mercat s'ensorren enmig del frau com la "piràmide" de la MMM que va arruinar centenars de milers de persones i va pro-

sica i, per tant, s'allunya dels hereus de l'estalinisme i del nacionalpatriotisme. El pacte social el van firmar també destacats negociants de la *nomenklatura* reciclada i del capital mafiós emblanquinat —la "nova burgesia"— i això també li va donar una certa dosi d'estabilitat.

El règim sorgit fa un any del bombardeig de l'últim parlament soviètic s'ha mantingut, doncs, gràcies al fet que la majoria dels grans interessos tant polítics com econòmics s'han sentit beneficiats. Però el pacte social representa un punt mort precari. Cal veure fins quan Txernomirdin podrà ajornar la reconversió a fons de la indústria pesant i d'armament que pot provocar milions de parats a mig termini, una autèntica bomba social d'efectes retardats.

De moment 1995 i 1996 haurien de ser anys electorals: el 95 finalitza el mandat la Duma i el 96 és l'últim any de Ieltsin com a president. Aquesta perspectiva ja ha començat a provocar moviments com els de l'antic vicepresident Aleksandr Rutskoi,

que es perfila com a candidat de la coalició de comunistes i ultranacionalistes amb un programa social intern lògicament antireformista però amb una oferta exterior que parla en llenguatge semblant al de Ieltsin, Txernomirdin o Kòzirev.

Tots plegats volen el retorn de l'imperi que ja es refà de mica en mica: els russos governen a Bielorússia i a Ucraïna; Geòrgia, Moldàvia, Armènia, Azerbaidjan i Tadjikistan estan ocupats o en procés de pacificació. La resta en procés d'acostament, tot i que el servei exterior de l'antic KGB que encara dirigeix Evgueni Primakov acusi Occident —com sempre fa un bon "kagebista"— de conspirar per evitar donar influències a Iran i Turquia i evitar la reconstrucció de la CEI. Que vol dir la reconstrucció, és clar, de l'URSS, de l'imperi tercermundista, aquest cop sense ideologia però encara carregat de míssils. **Llibert Ferri**

Detinguts després de l'assalt al parlament. Ara fa un any d'aquells fets gravíssims.

vocar una autèntica crisi ciutadana. El que persisteix, doncs, és la inèrcia de la intervenció estatal que ara gestiona Viktor Txernomirdin, el primer ministre. Txernomirdin és un home prou fred com per poder governar enmig d'una lumpenització i mafiatització generalitzades i a més a més, haver d'aguantar sotragades des de la presidència de Ieltsin, com les que els excessos etílics li van provocar a Berlín en el gran comiat a l'exèrcit.

Que Ieltsin s'hagi mantingut i no hagi hagut un esclat social es gràcies, també, a l'anomenat acord per la pau civil, una mena de pacte social que no van voler firmar ni els comunistes, ni un sector de l'ultranacionalisme, ni els liberals progressistes de Iavlinski, però que sí que van assumir i respectar fins ara els reformistes ieltsinians, els centristes i el filofeixisme de Jirinovski, cada cop més disposat a fer el paper d'extrema dreta parlamentària clàs-